

ตัวแปร ประเภทตัวแปร ตัวดำเนินการ

Variables and Operators

เอกสารประกอบการสอนวิชา CP111

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เนื้อหา

Agenda

- องค์ประกอบพื้นฐานของภาษาซี
- ตัวแปร
- ตัวดำเนินการ
- โครงโปรแกรมภาษาซี (สำหรับทบทวนความเข้าใจ)

องค์ประกอบพื้นฐานของภาษาซี

Basic C Elements

องค์ประกอบพื้นฐานของภาษาซี

Basic C Elements

□ ตัวแปร (Variables)

- เป็นชื่อที่ใช้ในการอ้างอิงถึงข้อมูลที่ถูกกำหนดประเภท
- มีลักษณะเช่นเดียวกันกับตัวแปรใดๆ ในคณิตศาสตร์ แต่มีประเภทของตัวแปรกำกับอยู่ด้วย

□ ตัวดำเนินการ (Operators)

- เป็นการดำเนินการที่กำหนดไว้แล้วที่ใช้กระทำกับข้อมูล
- มีลักษณะเช่นเดียวกับการบวก ลบ คูณ หาร ในคณิตศาสตร์

ตัวแปร

Variables

ประเภทข้อมูลพื้นฐาน

C Data Type

□ int

- จำนวนเต็ม (integer)

□ double

- จำนวนทศนิยม (floating point)

□ char

- ตัวอักษร (character)

ขนาดของตัวแปรจะขึ้นอยู่กับคอมพิวเตอร์และสถาปัตยกรรมของคอมพิวเตอร์

ประเภทข้อมูล

Data Type

☐ Integer

- short   2 bytes
- int   4 bytes
- long   4 bytes

☐ Floating point

- float   4 bytes
- double   8 bytes

☐ Character

- char   1 byte

☐ Others

- void

Optional keywords

signed

unsigned

Example

unsigned short

unsigned int

signed long int

ชื่อตัวแปร (1/2)

Variable Names, Identifiers

- ❑ การตั้งชื่อตัวแปรในภาษาที่จะต้องสอดคล้องกับ **context free grammar** ดังนี้

identifier: *nondigit | identifier nondigit | identifier digit*

nondigit: one of

_ a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

digit: one of

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

- ❑ สรุปสั้นๆ คือประกอบด้วยตัวอักษร **a - z, A - Z, 0 - 9** และ
สัญลักษณ์ **_** โดยห้ามขึ้นต้นด้วยตัวเลข **0 - 9**
- ❑ ตัวเล็กตัวใหญ่มีความแตกต่างกัน (**case sensitive**)

ชื่อตัวแปร (2/2)

Variable Names, Identifiers

❑ การตั้งชื่อที่ถูกต้อง

- `ticksPerSecond`
- `_ticksPerSecond`
- `x1`

❑ ตัวอย่างการตั้งชื่อที่ไม่ถูกต้อง

- `123num`
- `sur-name`
- `finished?`

ตัวพิมพ์เล็กและใหญ่แตกต่างกัน นั่นคือตัวแปรต่อไปนี้หมายถึงคนละตัวกัน

`surname`

`SurName`

`surName`

`Surname`

การประกาศตัวแปร

Variable Declaration

- สามารถทำได้โดยการเขียน statement ต่อไปนี้

data-type variable-name [, variable-name, ...];

- ตัวอย่าง

int numStudents;

numStudents

double x, y;

x

int a = 2;

y

a

C Literals

☐ Integer

- 12345
- -12345
- 0x2A1F

☐ Floating point

- 1.02
- 9.18e20

☐ Character

- 'r'
- '\n'
- '\xA'

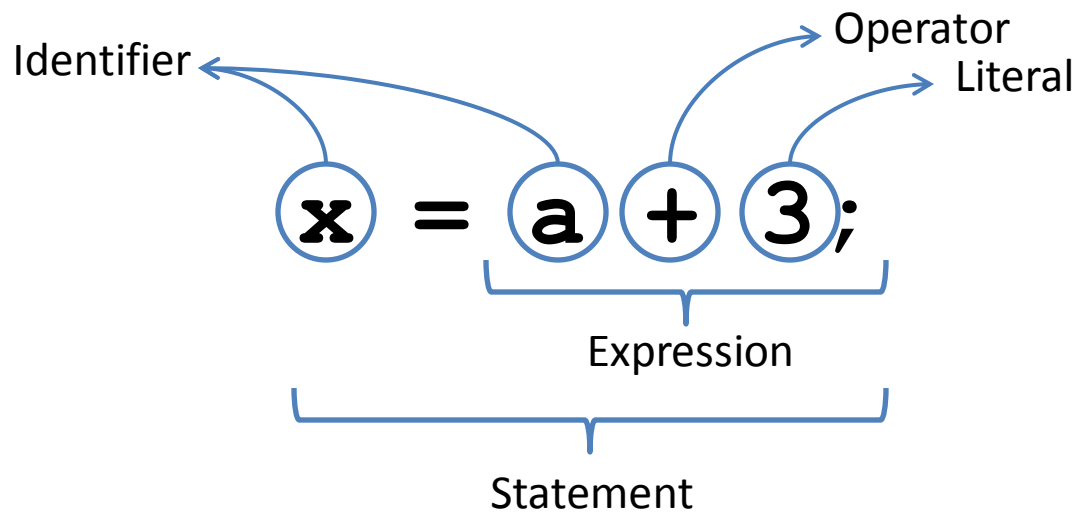
ตัวดำเนินการ

Operators

ตัวดำเนินการ

Operators

- ส่วนหนึ่งเป็นตัวดำเนินการทั่วๆ ไปที่รู้จักกันดีในคณิตศาสตร์
เช่นการบวก ลบ คูณ หาร
- ใช้ในการจัดการตัวแปร เช่น กำหนดค่า เพิ่มค่า เป็นต้น

Expression

- ❑ เกิดจากการประกอบกันของตัวแปร (variables), ค่าคงที่ (constants), ตัวดำเนินการ (operators), และฟังก์ชัน (function calls)
- ❑ มีผลลัพธ์ของการดำเนินการเป็นข้อมูลประเภทใดประเภทหนึ่ง
- ❑ ตัวอย่าง

$y + 2$

$1 - \text{sqrt}(10)$

`count > LIMIT`

Statement

□ ใช้แสดงการทำงานชิ้นหนึ่ง

□ ตัวอย่าง

```
a = y + 2;
```

```
b = 1 - sqrt(10);
```

```
c = 1;
```

```
;
```

ประเภทของตัวดำเนินการ

Classification of Operators

- ☐ Assignment Operators
- ☐ Arithmetic Operators (Additive, Multiplicative)
- ☐ Relational and Equality Operators
- ☐ Logical Operators
- ☐ Bitwise Operators
- ☐ Cast Operators

ถ้าดูตามจำนวนของตัวถูกกระทำ อาจแบ่งเป็น

- ☐ Unary operator
- ☐ Binary operator

ถ้าดูตามตำแหน่งของตัวดำเนินการ อาจแบ่งเป็น

- ☐ Infix operator
- ☐ Prefix operator
- ☐ Postfix operator

ตัวดำเนินการกำหนดค่า

Assignment Operators

□ ใช้ในการกำหนดค่าหรือเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปร

a **=** 5 ;

x **=** a + 3 ;

1. ทำการคำนวณแล้วให้ผลลัพธ์ออกมา

2. นำค่าที่ได้จากการคำนวณใน 1 มาใส่ x

ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ (1/2)

Arithmetic Operators

☐ การบวก

+

☐ การลบ

-

☐ การคูณ

*

☐ การหาร

/

☐ การมอดดูโล

%

ตัวอย่าง

☐ $5 + 3$

☐ $5 * 3$

☐ $5 \% 3$

☐ $3 + 4 + 5$

☐ $5 * 2 + 3$

- ทำจากซ้ายไปขวา (Left to right association)

- ทำ * / ก่อน + - % (Precedence)

ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ (2/2)

Arithmetic Operators

- ผลลัพธ์จากการกระทำระหว่าง integer กับ floating point จะได้เป็นข้อมูลประเภท floating point

`a = 1 + 1.5;`

- เศษที่เหลือจากการหารจำนวนเต็มจะถูกตัดทิ้งไป

`a = 9 / 4;`

- ตัวดำเนินการ % หมายถึงเศษที่เหลือจากการหาร

`a = 9 % 4;`

ตัวดำเนินการเปรียบเทียบ (1/2)

Relational Operators

☐ มากกว่า

>

☐ มากกว่าหรือเท่ากับ

>=

☐ น้อยกว่า

<

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ

<=

☐ เท่ากับ

==

☐ ไม่เท่ากับ

!=

ตัวอย่าง

☐ $5 > 3$

☐ $5 < 3$

☐ $5 == 3$

☐ $5 != 3$

ตัวดำเนินการเปรียบเทียบ (2/2)

Relational Operators

□ ผลลัพธ์จากการกระทำเป็นตัวแปรประเภท `int` โดยมี
ความหมายดังนี้

- 1   **TRUE**
- 0   **FALSE**

ตัวดำเนินการตรรกะ (1/2)

Logical Operators

☐ นิเสธ (NOT)

!

☐ และ (AND)

&&

☐ หรือ (OR)

||

ตัวอย่าง

☐ !TRUE

☐ TRUE && FALSE

☐ TRUE || FALSE

☐ !!!TRUE

☐ !TRUE && FALSE || TRUE

- NOT ทำจากขวาไปซ้าย
AND, OR ทำจากซ้ายไปขวา
- ทำ NOT ก่อน AND และทำ AND ก่อน OR

ตัวดำเนินการตรรกะ (2/2)

Logical Operators

- ภาษาที่ไม่มีตัวแปรประเภทตรรกะ (Boolean data type)
- ภาษาซึ่งจะมีการตีความหมายตรรกะจากตัวแปรประเภทจำนวนเต็มดังนี้
  - FALSE สำหรับจำนวนเต็มศูนย์
  - TRUE สำหรับจำนวนเต็มที่ไม่ใช่ศูนย์

1

-2

-1.5

0

-1.5e10

'a'

ตัวดำเนินการ

Operators

`a = ! (5 > 3) && 1 + 2 != 3`

C++ Operator Precedence

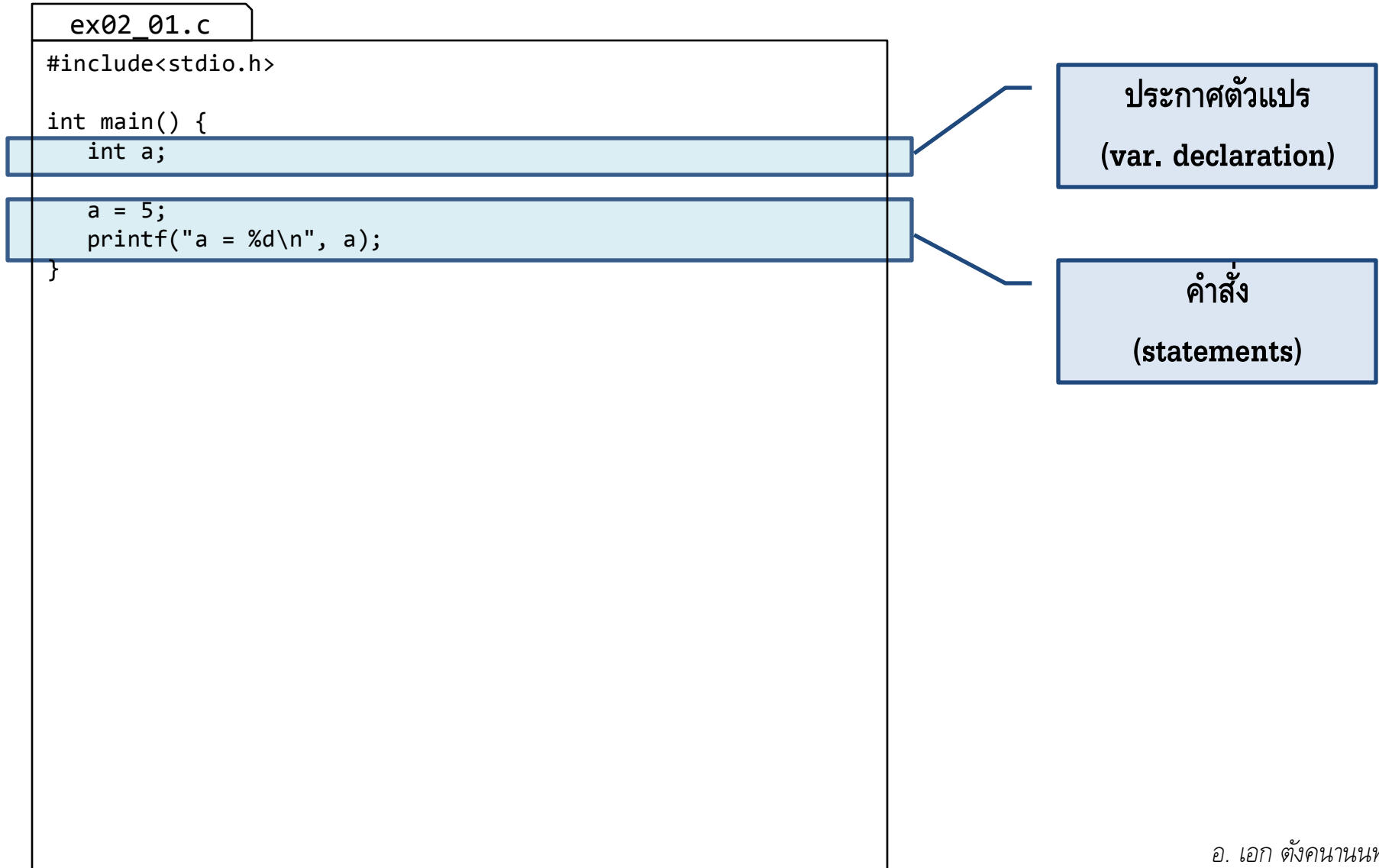
Symbol	Type of Operation	Associativity
[ ] ( ) . -> postfix ++ and postfix —	Expression	Left to right
prefix ++ and prefix — sizeof & * + - ~ !	Unary	Right to left
typecasts	Unary	Right to left
* / %	Multiplicative	Left to right
+ -	Additive	Left to right
<< >>	Bitwise shift	Left to right
< > <= >=	Relational	Left to right
== !=	Equality	Left to right
&	Bitwise-AND	Left to right
^	Bitwise-exclusive-OR	Left to right
	Bitwise-inclusive-OR	Left to right
&&	Logical-AND	Left to right
	Logical-OR	Left to right
? :	Conditional-expression	Right to left
= *= /= %= += -= <<= >>=&= ^= =	Simple and compound assignment2	Right to left
,	Sequential evaluation	Left to right

โครงโปรแกรมภาษาซี (สำหรับทบทวนความเข้าใจ)

C Source Code Structure (for Practical Lecture Revision)

โครงโปรแกรมภาษาซี (1/3)

C Source Code Structure

โครงโปรแกรมภาษาซี (2/3)

C Source Code Structure

ex02_02.c

```
#include<stdio.h>

int main() {
    int a;
    int b;
    float f;
    double x, y;
    char c1, c2, c3;

    a = 5;
    printf("a = %d\n", a);

    b = a > 1;
    printf("b = %d\n", b);

    f = a + 1.2;
    printf("f = %f\n", f);

    x = y = f;
    printf("(x, y) = (%f, %f)\n", x, y);

    c1 = c2 = c3 = 'a';
    printf("c1 c2 c3 = %c %c %c\n", c1, c2, c3);

    return 0;
}
```

โครงโปรแกรมภาษาซี (3/3)

C Source Code Structure

ex02_03.c

```
#include<stdio.h>
```

```
#define TRUE 1
```

```
#define FALSE 0
```

```
int main() {  
    printf("TRUE = %d\n", TRUE);  
    printf("FALSE = %d\n", FALSE);  
    printf("test1 = %d\n", TRUE && FALSE);  
    printf("test2 = %d\n", TRUE || FALSE);  
    printf("test3 = %d\n", !TRUE);  
    printf("test4 = %d\n", (1 > 2) != TRUE);  
  
    return 0;  
}
```

ประกาศมาโคร
(macro declaration)

การบ้าน (1/2)

Homework

- ให้ทำความเข้าใจกับ operator ต่อไปนี้
  - Assignment =
  - Arithmetic +, -, *, /, %
  - Logical &&, ||, !
  - Relational <, <=, >, >=, ==, !=
  - Postfix Operator ++, --
- ให้ทำความเข้าใจกับคำสั่ง printf ในขั้นพื้นฐาน

การบ้าน (2/2)

Homework

□ สำหรับ operator นิสิตสามารถศึกษาได้จากเว็บไซต์ดังต่อไปนี้

- <http://www.cplusplus.com/doc/tutorial/operators>
- [http://msdn.microsoft.com/en-us/library/y0c1cfax\(VS.80\).aspx](http://msdn.microsoft.com/en-us/library/y0c1cfax(VS.80).aspx)

□ นิสิตควรใช้โครงโปรแกรมก่อนหน้านี้ในการทำความเข้าใจด้วยการปฏิบัติจริง สำหรับฟังก์ชัน printf สามารถศึกษาได้จาก

- <http://www.cplusplus.com/reference/cstdio/printf>
- <http://msdn.microsoft.com/en-us/library/wc7014hz.aspx>

คำถามท้ายบท

จะขึ้นสไลด์ท้ายชั่วโมงที่ทำการสอน

สำหรับสัปดาห์ต่อไป

- ✓ จะใช้เวลา 30 นาทีท้ายชั่วโมงในการถามตอบ
- ✓ ถ้าไม่มีคนถามคำถามภายในเวลา 1 นาที จะทำการสอบ

จบบทที่ 2

The End of Chapter 2

บทที่ 3 การรับและการแสดงข้อมูล

การรับข้อมูลทางแป้นพิมพ์และการแสดงผลข้อมูลออกทางจอคอมพิวเตอร์